

Navn:

Klasse:

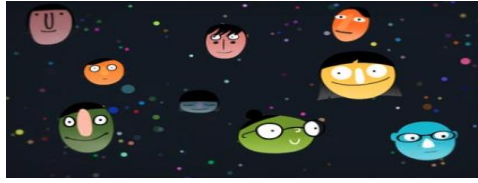
Elevhæfte læringsuge 14

VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

Samarbejdspartner VidensBy Sønderborg og
Fonden for Entreprenørskab

Spørgsmål til Animationsfilm om Verdensmålene

1. Hvad er de rigtige forhold for at vokse op?
2. Hvad skal der til for at leve?
3. Hvilke problemer bliver vist i filmen?
4. Hvad skal der til for at løse ulighed og fattigdom?
5. Hvilke superkræfter har vi?
6. Hvad er FN?
7. Hvad skal vi med Verdensmålene?
8. Hvorfor skal vi kende til Verdensmålene?
9. Hvad kan vi gøre?

Hvad er fattigdom?

”Fattigdom, individers eller befolkningsgruppers mangel på ressourcer til at skaffe sig basale fornødenheder som mad, tøj og bolig i en så udpræget grad, at sundheden og hele eksistensen er truet. Det kaldes absolut fattigdom”.

(Gyldendal, Den store Danske)

Mål for fattigdom

”Fattigdom handler om levevilkår. Dvs. hvilke muligheder, vi i det daglige har for at skaffe os de nødvendige mængder mad, tøj, bolig, uddannelse, sundhed, lægehjælp m.v.

I Danmark vil de fleste mene, at ingen behøver at mangle nogen af delene. Det gode spørgsmål er i virkeligheden, hvad vi lægger i ordene “nødvendige mængder”?

Livsstil og levevilkår er ord, vi ofte hører i sammenhæng. De dækker ikke over helt det samme. Livsstil er noget, vi i høj grad selv vælger ud fra de levevilkår, vi har. Vi bestemmer jo ikke selv, om vi fødes som rig eller fattig. Derimod har vi selv indflydelse på, om vi vil dyrke motion, spise sundt, ryge tobak, drikke alkohol osv.

De to ord, livsstil og levevilkår, hænger dog sammen på den måde, at den, der vælger en sund livsstil, i det lange løb får bedre mulighed for at skaffe sig bedre levevilkår.

Absolut og relativ fattigdom

I store internationale samarbejdsorganisationer som Verdensbanken og OECD er politikerne blevet enige om at betragte fattigdom, som noget der først og fremmest handler om vores levevilkår og ikke om vores livsstil. Desuden er de enige om, at fattigdom kan betragtes på to måder.

Absolut fattigdom er, når det ikke er muligt at opfylde de helt basale, menneskelige behov. Den, der ikke kan spise sig mæt, få ordentligt tøj på kroppen og lægge sig til at sove i egen seng med tag over hovedet, er absolut fattig.

Det kan være svært at bestemme, hvor lille indtægten skal være, før man er absolut fattig. Verdensbanken har sat en grænse ved 2 US \$ pr. dag. Da penges værdi er forskellig fra land til land, er der tale om værdien af 2 \$ i USA. I den situation er det et spørgsmål om, hvor længe man overlever.

Vold og misbrug er udbredt og for at klare det hårde liv, søger gadebørnene sammen i store bander.

Relativ fattigdom fortæller, om man er fattig i forhold til andre i det land, man bor i. Den grænse er svær at sætte, og det er noget de danske politikere diskuterer voldsomt. Er en familie fx fattig, hvis ikke der er råd til gaver, mobiltelefoner og fodboldkontingent?

I OECD sætter man den relative fattigdomsgrænse dér, hvor man tjener under halvdelen af landets gennemsnitsindkomst. Der ses bort fra pensionister og studerende m.fl.”

(geografi.gyldendal.dk)

Fattigdom begrebsafklaring

Begreb	Forklaring
Fattigdom	
Absolut fattigdom	
Relativ fattigdom	

Hvad er ulighed?

I det følgende har du mulighed for at vælge mellem en svær og en let læsetekst om ulighed. Til begge læsetekster er der den samme opgave.

Let læsetekst:

http://heleverdeniskole.dk/sites/default/files/media/hvs-pdf/hvs-2015-pdf/ibis_verdenstimen_fattigdom_og_ulighed.pdf

Vi lever i en meget ulige verden. Der er kæmpestore forskelle på, hvordan hverdagen ser ud for folk forskellige steder i verden. I Danmark har vi iPads, fjernsyn, smarte skoletasker og de nyeste cykler – og vi har mange ugers ferie om året, hvor vi enten kan være hjemme eller rejse ud i verden. Sådan er det ikke for alle. Nogle steder må børn flygte fra krig og katastrofer. Andre steder er der ikke mad nok, så børn må gå sultne i seng.

Tusindvis af børn må også hjælpe deres forældre med arbejdet, så der kan tjenes penge nok – det betyder ofte, at de ikke går i skole. I dag lever hundrede millioner af mennesker uden adgang til rent drikkevand og uden mad nok til at brødføde deres familier.

Kendsgerningen er, at de 85 rigeste personer i verden ejer lige så meget som den fattigste halvdel af alle mennesker på jorden. Det er kun muligt at forbedre flertallets levevilkår, hvis man samtidig ser på, hvordan landes og samfunds ressourcer fordeles. Selvom mange af de fattigste lande har gjort store fremskridt i kampen mod fattigdom, øges uligheden mange steder. Det betyder, at et lands udvikling ikke nødvendigvis kommer de fattigste til gode. Hvis fremgangen i verden skal være med til at bekæmpe fattigdom og sikre fremgang for alle, er det vigtigt at have fokus på at mindske den stigende ulighed.

Et af verdensmålene er målet om at udrydde fattigdom, inden vi når år 2030. Det gælder både det, der kaldes den ekstreme fattigdom, og det, der kaldes den relative fattigdom. Man er ekstremt fattig, når man lever for under 1,25 dollar om dagen. Det svarer til ni kroner. Man er relativt fattig, hvis man har markant færre penge end gennemsnittet i det land, hvor man lever. Relativ fattigdom findes også i de rige lande. Det vil sige, at der sagtens kan være fattigdom i et land som Danmark, hvis man som familie har langt færre penge end de fleste andre. Verdensmålene sætter fokus på både relativ og ekstrem fattigdom.

Men hvorfor er det vigtigt at bekæmpe fattigdom både i Danmark og i de fattigste lande? Og hvorfor er ulighed et problem? Jo mere ulige verden er, jo mere konflikt og krig vil der være. Når du er presset, stresset og lever i et land med få ressourcer, er der stor risiko for, at der bliver konflikt. Og mange af de mennesker, der bor i lande med krige, konflikter og stor fattigdom, vil også begynde at se sig om efter andre steder at søge hen. Det skaber store strømme af mennesker, der søger mod rigere og mere fredelige lande. Hvis de boede i et land med mere lighed og mindre fattigdom og konflikt, var der ingen grund til at flygte.

Verdensmålene fortæller klart, at der skal være plads til alle i samfundet – uanset om de er mænd eller kvinder, gamle eller unge, brune eller hvide i huden, kristne eller muslimer, rige eller fattige. Alle skal have de samme rettigheder og muligheder. Alle de statsledere, der har skrevet under på verdensmålene, skal derfor sikre, at ingen bliver diskrimineret.

Det gælder også her i Danmark. Her er der heller ingen, der må blive diskrimineret. Og her er der heller ingen, der skal være fattige. Heldigvis har vi det her i landet bedre end så mange andre steder i verden. Derfor har Danmark også et ansvar for at hjælpe de fattigste lande i verden med at nå deres mål om at udrydde fattigdom og sikre et godt liv for alle.

Hvordan kan Danmark det? Det kan vi med vores udviklingsbistand – altså de penge, vi bruger i verdens fattigste lande på at udrydde fattigdom og sult og på at sikre, at alle børn kommer i skole. Vi kan også hjælpe ved at være bedre til at lytte til, hvad de fattigste lande i verden mener og ønsker. Deres stemmer er lige så meget værd som de rige landes stemmer. Det er nemlig også global lighed, at alle tages lige alvorligt og at deres stemme høres, når der skal træffes vigtige beslutninger. Og så kan vi være med til at hjælpe de fattigste lande med at få mest ud af deres egne ressourcer. Vi kan blandt andet hjælpe de fattigste landes regeringer med at få mest muligt ud af de mineraler og andre naturressourcer, de har i deres undergrund. Det kan blandt andet ske ved at sikre, at alle

virksomheder, der arbejder i verdens fattigste lande, også betaler skat her. Akkurat som i Danmark er de penge, som staten får ind, når vi betaler skat, vigtige for at sikre, at alle har det godt og har adgang til sundhed og skolegang. Og vi kan hjælpe ved at gøre det nemmere for verdens fattigste at tjene penge på at sælge deres varer til udlandet.

Svær læsetekst:

”**Social ulighed**, forskelle i levevilkår og livschancer mellem individer og grupper. Gennem lighedsmålsætninger indkredses de forskelle, der signalerer social ulighed. Der er ikke enighed om tre centrale lighedsspørgsmål: om social lighed skal tilstræbes, hvem der i så fald skal være lige, og hvad der skal være lige? I de nordiske velfærdsstater er det dog en grundopfattelse, at social ulighed skal bekæmpes.

Hermed tænkes ikke på forskelle, der er udtryk for forskellige præferencer, ej heller forskelle, som er spredt tilfældigt i befolkningen, men derimod systematiske forskelle i leveforhold og livschancer mellem sociale klasser, de to køn, etniske grupper, alderskategorier, generationer og regioner. Der er divergerende opfattelser af, om indsatsen mod social ulighed, fx i uddannelse, helbreds- eller beskæftigelsesforhold, skal sikre lige behandling (lige mange kroner til alle) eller tværtimod skal sigte mod lige resultat (fleste kroner til de på forhånd mindst privilegerede).”

(Gyldendal, *Den store Danske*)

”**Økonomisk ulighed**, ulig fordeling af økonomiske ressourcer. Studier af økonomisk ulighed kan omfatte sammenligning af gennemsnitsindkomster i forskellige lande, af individers, husstandes eller befolkningsgruppers indkomst (se indkomstfordeling), sammenligning af lønninger i forskellige fag eller erhverv (se lønstruktur) eller sammenligning af aflønning til forskellige produktionsfaktorer som kapital, arbejdskraft, jord mv.

Fordelingspolitik og indkomstudligning har gennem skatter, indkomstoverførsler og visse former for offentligt forbrug som hovedformål at mindske den økonomiske ulighed. Mindskelse af ulighed gennem omfordeling indebærer dog en mulig omkostning i form af lavere gennemsnitsindkomster pga. omfordelingens indvirkning på fx lysten til at arbejde eller spare op.

I økonomiske analyser skelnes der mellem ulighed i *resultat* og ulighed i *muligheder*. Ulighed i resultat, fx den ulighed i indkomst, der konstateres hos personer i et samfund, kan skyldes såvel ulige muligheder for at erhverve indkomst, fx på grund af forskelle i evner, i adgang til uddannelse eller i, hvor stor en formue der arves, som forskelle i de valg, hver enkelt træffer mht. uddannelse, arbejde, erhverv, opsparing mv.

Den økonomiske ulighed mellem befolkningerne i verdens lande er meget stor. Med forbehold for usikkerheden ved opgørelse i ulandene af nationalproduktets størrelse viser tallene, at den fattigste halvdel af verdens befolkning råder over ca. 5% af verdens samlede bruttonationalprodukt, mens den rigeste halvdel råder over de resterende ca. 95%.

Sammenlignes indkomsterne i forskellige lande, viser det sig, at den økonomiske ulighed er mindst i højtudviklede industrilande med velfærdsstater, der indebærer en stor grad af indkomstudligning. (Gyldendal, *Den store Danske*)

Ulighed begrebsafklaring

Begreb	Forklaring
Let læsetekst	
Diskrimination	
Udviklingsbistand	
Svær læsetekst	
Social ulighed	
Økonomisk ulighed	

Opsamling på brainstormene

Verdensmål	Post-it
Fattigdom	
Ulighed	

Introduktion til bæredygtighed

I vores hverdag bruger vi mange forskellige produkter og materialer. Vi spiser mad, taler

VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

i mobiltelefon, bygger huse, vasker tøj, bruger elektriske maskiner, går i biografen, dyrker sport osv. Gennem alle disse aktiviteter forbruger vi mange forskellige naturressourcer. Nogle af dem er råvarer til fødevarer andre er råstoffer, der bliver gravet op fra undergrunden. Vores forbrug afhænger af transport af råvarer, råstoffer og færdige forbrugsvarer. Vores forbrug skaber affald i både produktion og forbrug.

Forbruget af naturressourcer har gennem flere årtier ført til diskussioner om, hvordan vi skal tilrettelægge vores forbrug og udvikling af samfundet. I 1987 udgav FN en rapport, der var udarbejdet af en kommission ledet af den daværende norske statsminister, Gro Harlem Brundtland. Kommissionen omtales derfor som Brundtland-kommissionen. Rapporten giver første gang en definition på bæredygtig udvikling:

”En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare.”

Bæredygtighed handler både om nutiden og fremtiden, og indebærer alle forhold, der har med menneskers færden på jorden at gøre.

Opgave 1: Hvad betyder bæredygtig udvikling for jer i hverdagen?

Parvis skal I blive enige om:

Tre handlinger i jeres hverdag, som I vurderer til at være bæredygtige og tre som I vurderer til ikke at være bæredygtige.

- 1.
- 2.
- 3.

Bagefter kan I evt. 2 par blive enige om, hvilke af jeres handlinger, der er bæredygtige?

- 1.
- 2.
- 3.

Forklar, hvorfor det er svært at bedømme om en handling er bæredygtig?

Bæredygtighedsdimensioner

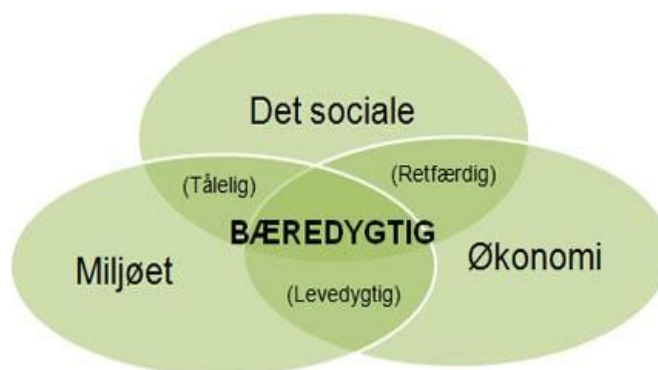
Ser man snævert på bæredygtighed vil man kun se på naturen, dens økosystemer og ressourcer. Det er en traditionel opfattelse. I dag bruger man begrebet bæredygtighed i fht. 3 ligeværdige dimensioner: Den sociale, den miljømæssige og den økonomiske dimension.

Den sociale dimension handler om sundhed og tryghed i et velfungerende solidarisk og demokratisk samfund - også for kommende generationer.

Den miljømæssige dimension handler om anvendelse af energi og andre ressourcer, udledninger til luft, vand og jord, samt affaldshåndtering uden at bringe kommende generationers brug af naturressourcer i fare.

Den økonomiske dimension handler om fordeling af kapital og andre økonomiske værdier uden at bringe kommende generationers samfundsøkonomi i fare.

Det er i overlappet mellem de tre dimensioner, at man taler om ”rigtig” bæredygtighed.

Kilde: <http://www.sembyg.dk/om-baeredygtighed>

De 17 Verdensmål

Brundtlandkommissionens arbejde førte i 1992 til Verdenstopmødet (Rio-konferencen). Det blev efterfulgt af flere topmøder og i 2015 vedtog FN de 17 mål for verdens udvikling. De 17 Verdensmål relaterer alle til bæredygtig udvikling:

Det er blevet kaldt den mest ambitiøse plan for klodens fremtid nogensinde. På FN's årlige generalforsamling i september 2015 vedtog alle verdens nationer sammen Verdensmålene. Verdensmålene består af i alt 17 mål – og hele 169 delmål – som handler om at løse mange af klodens største problemer inden 2030. Vi skal gøre en ende på ekstrem fattigdom og sult på globalt plan, mindske ulighed, og bekæmpe klimaforandringer. Vi skal alle – kort sagt – kunne leve et godt liv nu og samtidig give verden videre i ordentlig stand til vores børn. FN har således sat fælles kurs mod en bæredygtig fremtid for alle på planeten Jorden – en langt større udfordring end at lande på månen. (<http://verdensbedstnyheder.dk/verdensmaal/>)

Opgave 2: Verdensmålene

Parvis skal I blive enige om:

Hvilke af de 17 mål, ser I som de 3 vigtigste:

- 1.
- 2.
- 3.

Hvilke 2 verdensmål arbejder I med nu?

- 1.
- 2.

Forbrug og bæredygtighed

Det kan være svært at vurdere, om vores handlinger er bæredygtige eller ej. Der er mange forhold, som spiller ind.

I fht. forbrug kan man bruge ”Den økologiske rygsæk” som vurderingsredskab.

Et produkts økologiske rygsæk er et begreb, som kan illustrere den miljøbelastning, som er knyttet til et produkt gennem produktets livsforløb - fra fremstilling, over forbrug og til evt. genbrug. Den økologiske rygsæk dækker således alle de naturressourcer, som et produkt bærer med sig i form af råmaterialer, vand- og energiforbrug og affaldsbelastning af miljøet.

Størrelsen eller indholdet i den økologiske rygsæk for et produkt viser, hvor miljøbelastende et produkt er. Læs mere på Miljøministeriets side: <http://mindthetrash.dk/>

Hvis alle folk i verdenen havde det samme som vi har i Danmark, ville det kræve 3,8 jordkloder.

Opgave 3: Få styr på ”den økologiske rygsæk”.

Skriv en liste med de produkter, du har med i skole i dag: Tøj, taske, pc,

Vælg én ting. _____

Skriv hvilke råvarer/råstoffer, der er brugt til at lave varen. Skriv også vand og energi.

Ting: _____

Råvarer/råstoffer: _____

Du kan læse om råstoffer på www.affald.dk

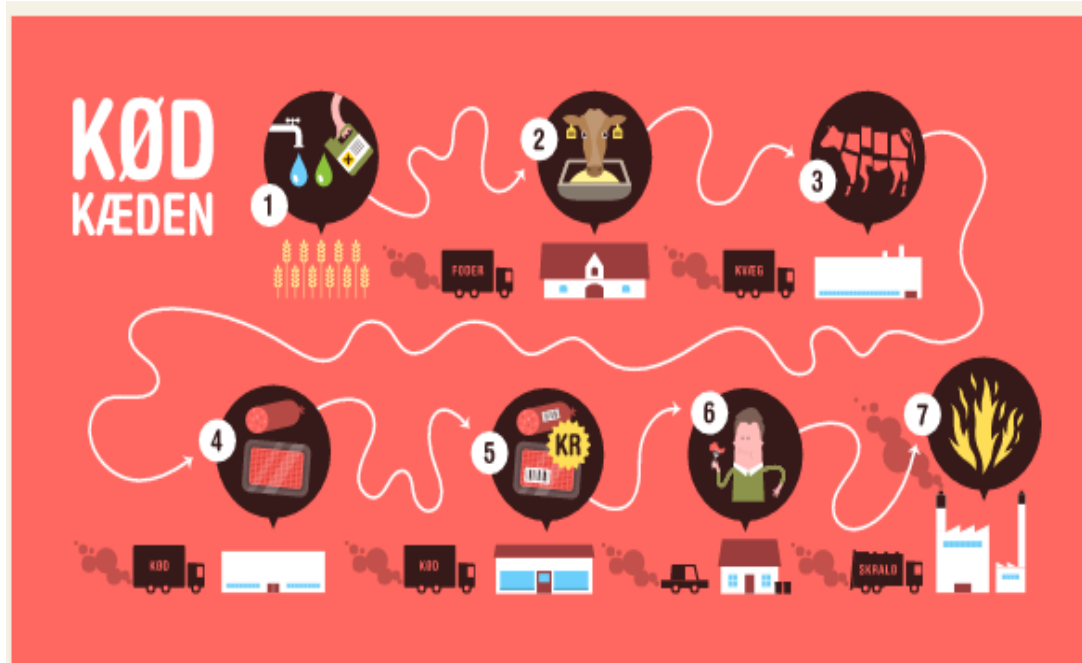
Produkters livsforløb

Fremstilling, brug og bortskaffelse af produkter kan man beskrive som ”produkters livsforløb”. Man skelner mellem produkter, der har lineære eller cykliske livsforløb. Det lineære livsforløb kaldes også vugge til grav livsforløb. Det cykliske livsforløb kaldes for vugge til vugge livsforløb.

Fra vugge til grav eller fra vugge til vugge

Et produktionsforløb kaldes et vugge til grav forløb, hvis man i produktionen også har overvejet, hvordan man bortskaffer produktet. Vuggen er fremstillingen og alle de råstoffer, der indgår. Graven er f.eks. genanvendelse, forbrænding eller deponi på en affaldsplads.

Et produktionsforløb, kaldes et vugge til vugge forløb, hvis man i produktionen har medtænkt genanvendelse i alle led af produktionen: Fremstillingen, forbruget og bortskaffelse. Så valg af råvarer eller råstoffer sker under hensyntagen til produktets bortskaffelse og genanvendelse.

Opgave 4: Lav produktkæder

Vælger vi fra listen i opgave 3 en forbrugsvarer. Så kunne det være madpakken.

Hvis der i madpakken er en burger, så består den af: Brød, dressing, salat, tomat, agurk og en oksekødsbøf.

Vælger vi at se på oksekødet, så ser produktionskæden sådan ud. Udfyld resten.

Fremstilling af oksekød							
Led i proces	Fremstilling af kraftfoder til køerne i f.eks. USA	Transport af kraftfoder med skib og så lastbil til landbrug i Danmark	Køerne er hos landmanden og køres så til slagteri.	Køerne slages og kødet køres enten til pålægsfabrik eller direkte til forretning.	Forbruger henter kødet i forretning.	Forbrugeren bruger kødet – her i en madpakke.	Når maden er spist ender indpakning i skralde-spanden.
Forbrug af	Korn, kunstgødning, vand, brændstof til traktor.	Brændstof, produktionsstoffer, el, vand, emballage.	Vand, el, brændstof mm.				

Læs mere om bortskaffelse og genanvendelse af affald på www.affald.dk

Logbog mandag

Spørgsmål	Besvarelse
Hvordan fandt du ud, hvad de 17 Verdensmål er?	
Hvordan kom du frem til en begrebsafklaring af fattigdom og ulighed?	
Hvordan lærte du at tænke kreativt?	
Hvordan fandt du af, hvad bæredygtighed og medborgerskab er?	
Hvad har været det mest udfordrende ved dagen i dag?	
Hvad fandt du ud af i dag?	
Egne refleksioner	

Spørgsmål til ”Gør verdensmålene til virkelighed”

1. Hvad skal vi have stoppet inden 2030?
2. Hvilke ”kræfter” skal I bruge for at løse ovenstående udfordringer?
3. På hvilke tre måder kan du være med at løse udfordringer, der hvor du bor?
4. Hvad er udfordringen og løsningen i Istanbul?
5. Hvad er udfordringen og løsningen i Bankalai, Indien?
6. Hvad er udfordringen og løsningen for Urban Kids?
7. Hvad er udfordringen og løsningen i Nigeria?
8. Hvad er udfordringen og løsningen på Bali?
9. Hvad er udfordringen og løsningen i Jordan?
10. Hvordan kan du være med til gøre Verdensmålene til virkelighed?

Hvilken typer af løsninger bliver brugt

Typer af løsninger	Hvilke løsninger bliver brugt hvor?
Opfinde noget	
Forbedre noget	
Forandre noget	

Læsetekst om innovation, innovationsprocesser og entreprenørskab

Betydninger af ordet innovation

Vil vi forstå ordet innovation, så kan vi starte med en Google søgning. Vælger man kategorien billeder, så får man rigtig mange at vælge imellem. Først virker det uoverskueligt, men vælger man at opdele billeder efter motiver, så har mange billeder motiver, som man kan forbinde (associlere) med:

- Ordet idé (pærer, tankebobler med lys osv.)
- Ordet proces (tandhjul, pile, kæder, puslespil osv.)
- Ordet faktorer (diagrammer, pile, ordkort osv.)

Vil vi undersøge ordets betydning, så står der på Gyldendal - den store danske: ”At ordet innovation er latin og kommer fra to ordstammer, som betyder ny og fornyelse.”

”Innovation, udvikling af en ny idé og dens realisering i praksis. Der kan fx være tale om nye produkters introduktion på markedet, indførelse af nye tekniske løsninger, rutiner og fremgangsmåder i såvel private som offentlige organisationer, nye samværsformer eller indarbejdelse af nye skikke og adfærdsregler i samfundet. Det centrale ved en innovation er, at den som ny idé får en faktisk anvendelse”.

Det betyder, at:

- En innovation er noget nyt - en fornyelse
- En innovation kan være: En ny ting, et nyt produkt, en ny løsning på et problem, en ny service, en ny måde at gøre ting på osv.
- En innovation udvikles gennem en proces.

Innovation, iværksætter og entreprenørskab

Mange voksne taler ofte om, at innovation/innovationsprocessen er vejen frem eller løsningen, når mange firmaer flytter arbejdspladser til udlandet eller når firmaer må lukke deres arbejdspladser pga. den globale konkurrence.

”Debatten om fremtidens arbejdsmarked fylder meget i i dansk politik og i medierne. Ofte hører man, at Danmark skal sikre sig nye arbejdspladser gennem ”innovation” og ”iværksætter”.”

<http://www.faktalink.dk/titelliste/ivaerksaetteri-og-innovation/>

I citatet nævnes iværksætter som begreb. Man siger, at vores samfund har brug for idéudviklere, folk som kan tænke entreprenørielt, altså omsætte idéer til virkelighed. Disse omtales ofte som iværksættere (en person som sætter noget i værk/i gang). I skolen skal du undervises, så du får viden om innovation og udvikler dine evner til at omsætte din ide til virkelighed.

Så innovation kan blive til noget virkeligt - skabe arbejdspladser, hvis vores gode idéer får faktisk anvendelse.

To vigtige spørgsmål er så:

- Hvordan lærer man evnen til at få gode idéer?
- Hvordan lærer man at omsætte idéer til faktisk anvendelse?

Opgave 1: Hvad er de bedste idéer?

Parvis skal I blive enige om:

Skriv de tre bedste idéer, som nogen har haft. Forklar, hvorfor de er rigtig gode.

Evt. to par går sammen: Snak om hvilken af jeres idé, der er den aller bedste og hvorfor den er det?

Evt. hele klassen: Hvad skal der til, for at en idé er rigtig god?

Opgave 2: Hvornår opstår gode idéer?

Parvis: Se filmen ”Where good ideas come from”? <https://youtu.be/NugRZGDbPFU>

Se den sammen og skriv nogle sætninger, der forklarer jeres syn på, hvordan gode idéer opstår? Hvad skal der til? Hvornår sker det?

Går sammen med et andet par og fremlæg jeres tanker. Hvis I bliver enige, så skriv jeres tanker ned.

Evt. hele klassen sammen: Skriv de ting, hele klassen er enige om.

Forståelse af den innovative metode

Fase	Gruppens forståelse	Fra samtalen i plenum -
Forståfasen		
Kreative tækningsfasen		
Idéudviklingsfasen		
Formgivningsfasen		
Formidlingsfasen		
Refleksionsfasen		

Logbog tirsdag

Spørgsmål	Besvarelse
Hvordan fandt du af, hvad udfordringer er?	
Hvordan fandt du af, hvad løsninger er?	
Hvordan fandt du af, hvad innovation er?	
Hvordan fandt du frem til dit valg af udfordring?	
Hvad har været det mest udfordrende ved dagen i dag?	
Hvad fandt du ud af i dag?	
Egen refleksion	

Gruppekonztrakt

Gruppens medlemmer	
Hvad er et godt gruppearbejde?	
Hvad er det bedste ved at arbejde i en gruppe?	
Hvornår kan det være svært at få et gruppearbejde til at fungere?	
Hvordan vil I sikre at alle bliver hørt?	
Hvordan vil I støtte hinanden?	
Hvordan vil I løse en eventuel konflikt?	
Hvad gør I, hvis et gruppemedlem ikke overholder jeres aftaler?	
Gruppens egen refleksion	
Gruppens underskrifter	

Organisering af procesarbejde

<p>Hvad er jeres udfordring?</p>	
<p>Hvilke løsninger har I tænkt på nuværende tidspunkt?</p>	
<p>Hvordan tænker I jeres løsning skal præsenteres?</p>	
<p><u>Forståfasen:</u> Hvad skal I indhente af information om jeres udfordring og løsninger?</p> <p>I kan evt. bruge en VØL model, når I læser information (se side 22)</p> <p>I kan bruge ”Vurdering af Hjemmeside” http://kortlink.dk/nv87, Samfundsfag Gyldendal</p>	
<p><u>Kreative tænkning fase:</u> Hvordan vil I brainstorme på jeres udfordring og løsning?</p> <p>I kan bruge ”Omvendt brainstorm” http://kortlink.dk/nv7y og ”Ide-stafetten” http://kortlink.dk/nv7x, Samfundsfag Gyldendal</p>	
<p><u>Ideudviklingsfase:</u> Hvordan udvælger I jeres løsning?</p> <p>I kan bruge Idé-udvælgelse http://kortlink.dk/nv82, Værditilskrivning http://kortlink.dk/nv83 og tre for, tre imod http://kortlink.dk/nv84, Samfundsfag Gyldendal</p>	
<p><u>Formgivningsfase:</u> Hvem skal gøre hvad, hvornår?</p> <p>I kan tegne jeres løsning ned, det giver en masse konkrete ting, som skal overvejes og iværksættes</p>	
<p><u>Formidlingsfase:</u> Hvem er målgruppen, hvilke krav til præsentation og formidling?</p> <p>Brug de digitale værktøjer på skoletube http://www.skoletube.dk</p>	
<p><u>Refleksionsfase:</u> Hvordan samler I op, på den respons I får?</p>	

Hvilke ressourcer får I brug for? Hvordan får I de ressourcer?	
Får I brug for hjælp og hvem vil kunne hjælpe?	
Hvad skal I nå onsdag	
Hvad skal I nå torsdag?	
Hvad skal I nå fredag?	
Hvem skal gøre hvad?	
Hvornår skal det gøres?	

VØL model

Tekstens navn:

Ved Hvad ved jeg allerede?	Ønsker Hvad ønsker jeg at vide?	Lært Hvad har jeg lært?

Respons 1

Forberedelse af respons

Hvad skal I fremlægge?	
Hvem fremlægger, skriver notaterne ned osv.?	

Respons til anden gruppe

Hvilke specifikke positive ting	
Forslag til forbedring	
Generelt feedback, positiv	
Andet	

Respons fra anden gruppen

Hvilke specifikke positive ting	
Forslag til forbedring	
Generelt feedback, positiv	
Andet	

Når I har givet og fået respons

Hvilke nye tanker/ ideer fik I af responsen?	
Skal I ændre i jeres organisering, hvad, hvordan osv.?	
Hvordan kommer I videre nu?	

Afrunding af dagen

Har I nået jeres mål for dagen?	
Hvad mangler?	
Hvem skal gøre hvad i morgen?	
Er I stødt på vanskeligheder?	
Hvordan er de blevet løst?	

Logbog onsdag

Spørgsmål	Besvarelse
Hvordan fandt du frem til, hvad et godt gruppearbejde er?	
Hvordan fik du udarbejdet en gruppekontrakt?	
Hvordan fandt du frem til, hvad god respons er?	
Hvad er Bøf-modellen?	
Hvad har været det mest udfordrende ved dagen i dag?	
Hvad fandt du ud af i dag?	
Egen refleksion	

3 Krav til løsningen

<p>Hvordan skaber jeres løsning værdi for andre?</p> <p>Hvem skaber den værdi for?</p>	
<p>Hvordan er jeres løsning bæredygtig?</p>	
<p>Hvordan vil I formidle jeres løsning visuelt og "mundtligt" på maks. 5 minutter?</p>	

<p>Hvad skal I gøre anderledelse for at opfylde de 3 krav?</p>	
<p>Hvilke ressourcer får I brug for?</p>	
<p>Hvordan får I disse ressourcer?</p>	

<p>Hvem skal gøre hvad?</p>	<p>Hvornår skal det gøres?</p>

Respons 2

Forberedelse af respons

Hvad skal I fremlægge?	
Hvem fremlægger, skriver notaterne ned osv.?	

Respons til anden gruppe

Hvilke specifikke positive ting	
Forslag til forbedring	
Generelt feedback, positiv	
Andet	

Respons fra anden gruppe

Hvilke specifikke positive ting	
Forslag til forbedring	
Generelt feedback, positiv	
Andet	

Når I har givet og fået respons

Hvilke nye tanker/ ideer fik I ud af responsen?	
Skal I ændre i jeres organisering, hvad, hvordan osv.?	
Hvordan kommer I videre nu?	

Afrunding af dagen

Har I nået jeres mål for dagen?	
Hvad mangler I til præsentationen?	
Hvem skal gøre hvad i forhold til præsentationen og formidlingen?	
Er I stødt på vanskeligheder?	
Hvordan er de blevet løst?	

Logbog torsdag

Spørgsmål	Besvarelse
Hvordan lykkedes det dig at besvare spørgsmålet: "Om løsningen skaber værdi for andre"?	
Hvordan lykkedes det dig at besvare spørgsmålet: "Om løsningen er bæredygtig"?	
Hvordan formidler du og gruppen en god og visuel præsentation af udfordringen og løsningen?	
Hvad har været det mest udfordrende ved dagen i dag?	
Hvad fandt du ud af i dag?	
Egen refleksion	

Klargøring af formidling/ messe

Hvad mangler at blive lavet?	
Er præsentationen tilgængelig på computer eller lignende til fremvisning?	
Er opgaverne klar, som skal løses af ”tilskuerne” efter visning af præsentation?	
Er planen klar for, hvem der er ved formidlingen til at starte præsentationen, udlevere opgaver og svare på eventuelle spørgsmål?	
Er alt sat frem på messen?	

Grupperefleksion

Kunne publikum forstå opgaverne?	
Kunne publikum besvare opgaverne?	
Hvad syntes publikum om gruppens løsning?	
Mente publikum, at den er innovativ, nyskabende?	
Mente publikum, at den skaber værdi for andre?	
Mente publikum, at den er bæredygtig?	

Gruppeevaluering

Hvordan gik gruppens arbejde?	
Nåede I jeres mål?	
Hvad gik godt?	
Hvad gik mindre godt?	
Hvilke erfaringer har I gjort jer, som I kan bruge i fremtidige gruppearbejde?	
Jeres egne refleksioner?	

Logbog – egen evaluering

<p>Ugens læringsmål</p>	<p>Du lærer at arbejde innovativt. Du lærer at tænke kreativt. Du får kendskab til Verdensmålene. Du får kendskab til begreber medborgerskab, bæredygtighed, fattigdom og ulighed.</p>		
<p>På hvilke niveau vil du placere dig med læringsmålene? Marker den sætning, der passer bedst til dig. Begrund din placering.</p>	<p>Jeg har så god en forståelse af, hvad det vil sige at arbejde innovativt, at jeg kan klare processen selv.</p>	<p>Jeg har en god nok forståelse af, hvad det vil sige at arbejde innovativt, at jeg med lidt hjælp kan klare processen.</p>	<p>Jeg har ikke en god nok forståelse af, hvad det vil sige at arbejde innovativt, så jeg har brug for meget hjælp til at klare processen.</p>
	<p>Jeg ved hvad verdensmål 1 og 10 står for. Jeg kan forklare meningen med de to verdensmål. Jeg kan give eksempler på, hvordan vi kan opfylde målene.</p>	<p>Jeg ved, hvad verdensmål 1 og 10 står for. Jeg kan forklare meningen med de to verdensmål.</p>	<p>Jeg ved hvad verdensmål 1 og 10 står for.</p>
	<p>Jeg ved hvad ordet bæredygtighed betyder. Jeg kan forklare, hvorfor en forandring skal være bæredygtig. Jeg kan vurdere om en handling er bæredygtig.</p>	<p>Jeg ved hvad ordet bæredygtighed betyder. Jeg kan forklare, hvorfor en forandring skal være bæredygtig.</p>	<p>Jeg ved hvad ordet bæredygtighed betyder.</p>

Hvad, synes du, har været godt ved ugen?	
Hvad, synes du, har været mindre godt ved ugen?	
Hvilken læring tager du med dig fra denne uge?	
Har du forslag til forbedringer, noget som mangler eller kunne være gjort anderledes?	
Andet?	